

Tamamlayıcı sağlık sigortası

Doç. Dr. S. Haluk Özseri

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesinden mezun oldu (1984). Sağlık yönetimi doktorasını ve doçentliğini tamamladı. 1984-1999 yılları arasında Sağlık Bakanlığında çalıştığı dönemde Sağlık Ocağı Tabibi, İl Sağlık Müdürü, Sağlık Projesi Genel Koordinatör Yardımcısı ve Genel Koordinatörü ile Bakan Müşaviri ve Müsteşar Yardımcısı görevlerinde bulundu. 2000-2009 yılları arasında özel sektörde sağlık yönetimi ve sağlık sigortacılığı alanlarında genel koordinatör, danışman ve yönetim kurulu üyesi olarak çalıştı. 2009-2014 arasında İstanbul Üniversitesinde Sağlık Yönetimi Öğretim Üyesi, Bölüm Başkanı, Rektör Danışmanı ve Hastaneler Genel Direktörü olarak görev yaptı. 2014 yılından bu yana Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesinde Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölüm Başkanı, Sürekli Eğitim ve Gelişim Merkezi (ASEGEM) ile Sağlık Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Direktörü olarak çalışmaktadır.

Genel Sağlık Sigortası aktüeryal sürdürülebilirliği açısından, Yasa'nın ilk uygulanmaya başladığı tarihten itibaren on yıl geçmiş olmasına rağmen ne yazık ki Tamamlayıcı Sağlık Sigortası henüz tam anlamıyla dikkate alınmamış durumdadır. Başta Almanya, Fransa ve Hollanda gibi Avrupa ülkelerinde uygulanana benzer bir Tamamlayıcı Sağlık Sigortası seçeneğiyle;

- Aktüeryal sürdürülebilirlik yoluyla kamu mali riskini paylaşabilen,

- Ödemeler provizyon sürecine dayalı yapılabilecekten daha etkili kontrol yapılabilen,

- Sağlık hizmetinin kalitesi üzerinde fiyat nedeniyle oluşacak baskıyı azaltabilen,

- Atıl kapasite oluşumunu önleyerek kapasite kullanımını üst düzeye taşıyabilecek,

- Hizmet alan kişilerin hekim ve hastane seçme konusundaki sınırlarını genişleterek oluşabilecek aşırı talepleri yönetebilen bir süreç sağlanmış olabilecektir.

1990'lı yılların ilk yarısından bu yana zaman zaman dile getirilen ancak henüz tam anlamıyla uygulamaya geçemeyen Tamamlayıcı Sağlık Sigortası sürecinde;

- 2005'lerden başlayan yıllarda Türkiye Sigorta Birliği, Özel Hastaneler ve Sağlık Kuruluşları Derneği ile birlikte raporlar üretmiş,

- Hazine Müsteşarlığı'nın 2004-2009 yılları arasında görev yapan Tamamlayıcı Sigorta İhtisas Komitesi'nin hazırladığı konuya ilişkin yasa ve/veya yönetmelik tasarıları mevzuat haline dönüştürülmemiştir.

- TÜSİAD'ın "Sağlıklı Bir Gelecek: Sağlık Reformu Yolunda Uygulanabilir Çözüm Önerileri Raporu"nda; "...kamu sektörü kamu sigortacılığını tek bir Genel Sağlık Sigortası çatısı altında birleştirmeli, özel sektör Tamamlayıcı Sağlık Sigortası sunmalı..." önerisinde bulunulmuş.

- 2006-2008 yılları arasında SGK ile Türkiye Sigorta Birliği, Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Ortak Çalışma Grubu kurmuş, Sigorta Tutum ve Davranış Araştırmaları kapsamında;

- Ayakta ve yatarak tedaviyi ayrı ayrı değerlendiren model ve ürün önerileri ortaya konmuş, seçeneklerin aktüeryal dengesine yönelik hazırlıklar yapılmış,

- Temmuz-Eylül 2008 tarihleri arasında yapılan Araştırma'nın, 3.033 kişilik örnekleminde; "Devlet tarafından sağlanan sağlık güvencesi yanında onu tamamlayan özel sağlık sigortasına da sahip olmalıyım" görüşüne katılanlar yüzde 56 iken bu görüşe katılmayanlar yüzde 25 olarak bulunmuş

- Özel Hastaneler ve Sağlık Kuruluşları Derneği yıllık Kongrelerinde konunun ilgili taraflarıyla tartışılmasını sağlamış, yaptırdığı Araştırmaları kamuoyu ile paylaşarak farkındalık oluşumuna katkıda bulunmuş,

- Mart 2015 tarihli "Sağlığın Geleceği" adlı ilk araştırmada 1.114 kişilik örneklemede, "Devlet tarafından sağlanan sağlık güvencesinin yanında onu tamamlayan, özel sağlık sigortasına da sahip olmalıyım" görüşüne katılanlar yüzde 61 iken bu görüşe katılmayanlar yüzde 11 olarak bulunmuş,

- Mart 2017'deki ikinci araştırma ile 1064 kişilik örneklemede, "Devlet tarafından sağlanan sağlık güvencesinin yanında onu tamamlayan, özel sağlık sigortasına da sahip olmalıyım" görüşüne katılanlar yüzde 66 iken, bu görüşe katılmayanlar yüzde 10 olmuştur.

- İki Araştırma arasında, Tamamlayıcı Sağlık Sigortası isteyenlerin yüzde 5 arttığı gözlemlenmiştir

- TÜSİAD'da 2017 Mayıs'da "Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Alt Çalışma Grubu" kurularak Temmuz ve Eylül 2017'de Maliye Bakanlığı Bütçe Mali Kontrol Genel Müdürü koordinasyonunda Sağlık Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı başta olmak üzere ilgili paydaşlarla birlikte kısa dönemde yapılabilecekler için Çalışma Grubu oluşturularak hazırlıklar başlatılmış

- Yaklaşık 20 yıl sonra gelinen noktada bir yandan Genel Sağlık Sigortası yasalaşma sürecinde "Eksik mi yapıldı ki tamamlanması gerekiyor?" fikrini savunan teknokratlar azalmış, öte yandan özel sektörde "Her şey zaten var, tamamlanacak bir şey mi kaldı?" düşüncesini savunanlar da giderek azalmış ve bunla-

rın yerini "Hizmet kapsamını bu yolla da genişletmek mümkün olabilecek" fikrinde olanlar almaya başlamıştır.

2018 yılı Temmuz verilerine bakıldığında;

- Toplam 5.704.627 sağlık sigortalının 830.583'ü tamamlayıcı sağlık sigortası poliçesine sahip olduğu

- Son beş yıl karşılaştırıldığında, tamamlayıcı sağlık sigortalıların sayısının, 2014 yılında 64.266'den 2018 Temmuz'da 830.583'e ulaşarak yüzde 1.292 oranında artış gösterdiği

- Tamamlayıcı sağlık sigortalıların yaklaşık üçte ikisinin grup sağlık sigortalısı olduğu

- Aynı verilerin, toplam prim üretiminin yaklaşık yüzde 50'sinin birinci, yaklaşık yüzde 80'inin ilk üç ve yaklaşık yüzde 90'ının ise ilk beş sırada yer alan sigorta şirketleri tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir.

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası sistemi uygulanmadığından;

- Temel teminat paketi içeriği gözden geçirilememiş

- Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ürünlerine aktarılan hizmetler belirlenememiş

- Fransa örneği gibi, gerekirse ödeme gücü olmayanların kamu tarafından ödenecek Tamamlayıcı Sağlık Sigortası primlerine ilişkin çalışma yapılamamış

- Geri ödeme kuruluşlarınca yapılacak düzenlemelerle kamu ve özel sigortasına ayrı faturalama gerçekleştirilememiş

- Kamu ve özel sektör arasındaki haksız rekabet sinerjiye dönüştürülemedi

- "Temel Teminat Paketi" karşılığı kamu/özel ayrımı yapılmaksızın tüm sağlık kurum kuruluşlarının hizmet verebilmesinin önü tam anlamıyla açılmamış

- Tamamlayıcı Sağlık Sigortası iyi anlatılmamış, hatta var olan önyargılarından uzaklaştırarak yollar bile araştırılmamış

- Tek tip yerine SUT'un katlarıyla da oluşabilen farklı ürün çeşitliliklerinin önü açılmamış

- Kayıt dışılığı azaltma, katstrofik (yıkıcı)

cepten harcamayı yönetmek için çalışan ve/veya çalıştırana teşvikler verilememiş

- Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Şirketlerinin, sigortalıları için Medulla'ya girebilme isteği yıllardır cevapsız kalmıştır.

Ayrıca, 1990'lı yıllarda tartışılmaya başlanan Tamamlayıcı Sağlık Sigortası sürecinde yaşananların da zaman olarak, tıpkı Genel Sağlık Sigortası sürecine benzediğini de unutmamak gerekir. Zira Genel Sağlık Sigortası;

- Yasa tasarıları olarak 1960'lı yılların sonlarından, hatta hazırlık olarak Behçet Uz'un 1946'da açıkladığı Milli Sağlık Planı'ndan itibaren yıllarca tartışılmış

- Bu süreçte neredeyse tüm siyasi partilerin seçim beyannameleri ile hükümet programlarında yazılarak adeta ulusal bir politika olmuştur.

Dileyelim ki, Genel Sağlık Sigortasının da sigortası olan Tamamlayıcı Sağlık Sigortası geçmiş Genel Sağlık Sigortası gibi 50 hatta 70 yıllara kadar uzamasın!

Kaynaklar

5510 sayılı Yasa (2006): T.C. Resmi Gazete. 16 Haziran 2006, Sayı: 26200.

5754 sayılı Yasa (2008): T.C. Resmi Gazete. 8 Mayıs 2008, Sayı: 26870.

Aydın, S., Birinci, Ş., Bahat, R., Özsan, S.H., Tokgöz, T., Eren, U., Akben, F. (2017): Sağlık Finansmanı Raporu, Türkiye Sağlık Platformu TÜSAP Vizyon Toplantıları-4

Beyaz Kitap Sosyal Güvenlik Sisteminde Reform Önerisi (2004), Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ankara.

Çelik, H., Eren, B., İzbudak, D., Köylüoğlu, C., Özsan, S. H., Şimşek, N. (2003): Tamamlayıcı Sağlık Sigortası. Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği-Sağlık Kuruluşları Demeği Yayını, İstanbul.

Genel Sağlık Sigortası Yasa Tasarı Taslağı, (1994).

Kişisel Sağlık Sigortası Yasa Tasarı Taslağı, (1998).

Morlock, L., Waters, H., Lyles, A., Özsan, S.H., Aktulay, G. (2004): TÜSİAD Sağlıklı Bir Gelecek: Sağlık Reformu Yolunda Uygulanabilir Çözüm Önerileri. TÜSİAD, İstanbul.

Sağlık Finansman Kurumu Kuruluş ve İşleyiş Yasa Tasarı, (1996).

Sosyal Güvenlik Kurumu (2012): 28 Haziran 2012 tarihli 2012/25 sayılı SGK Genelge.

Orta Vadeli Program (2011) : T.C. Resmi Gazete. 13 Ekim 2010, Sayı: 28083.

Özel Sağlık Sigortaları Yönetmeliği (2013): 23.10.2013 tarih 28800 sayılı Resmi Gazete.

Özsan, S.H.(2009): Neden ve Kim İçin Tamamlayıcı Sağlık Sigortası?. Birlik'ten Dergisi, İstanbul.

Özsan, S. H. (2015): Konuk C., Serenli N., Esmer B.,

Bahat R., Şengül C., Akgün S., Güzel Ö.: Sağlık Geleceği 2015-2023, Özel Hastaneler ve Sağlık Kuruluşları Demeği, İstanbul.

Özsan, S. H. (2017): Konuk C., Serenli N., Bahat R., Şengül C., Sağlık Geleceği 2017-2023, Özel Hastaneler ve Sağlık Kuruluşları Demeği, İstanbul.

Özsan, S.H. (2017): Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Süreci ve Geline Nokta. Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi, 43: 82-87, 2017

Özsan, S.H. (2011): Tamamlayıcı Sağlık Sigortasının 20 Yıllık Tarihi. Hospital Manager Dergisi, Ağustos 2011:10-13, 2011

Özsan, S.H. (2010): Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ve Üniversite Hastanelerinde Sunulan Sağlık Hizmetleri İlişkisi. Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi, 14: 42-45, 2010

Özsan, S.H. (2010): Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Genel Sağlık Sigortası'nın da Sigortası. Sigortacı Dergisi, 379: 32, 2010

Özsan, S.H. (2009): Neden ve Kim İçin Tamamlayıcı Sağlık Sigortası. Birlik'ten Dergisi, Haziran 16:15-18, 2009

Özsan, S.H. (2008): Genel Sağlık Sigortası Özel Sağlık Sigortacılığı İlişkisi. Referans Gazetesi Rapor: Sigorta ve Bireysel Emeklilik Eki, s:20, İstanbul, 31 Aralık 2008

Özsan, S.H. (2008): Yasalaşan Genel Sağlık Sigortası ve Değişiklik Taslağı ile Geline Nokta. Hospital Manager Dergisi, 1:54

Özsan, S.H. (2008): Genel Sağlık Sigortası Neler Getiriyor?. Sigorta Postası Dergisi, Ocak-Mart 2008, 19. sayı, s:20-27, Euroko Sigorta Yayını, İstanbul, 2008.

Özsan, S.H. (2008): Genel Sağlık Sigortası Süreci ve "Artık" Dikkat Etmememiz Gerekenler. Birlik'ten Dergisi, Ocak-Mart 2008, 11.Sayı, s:8-15, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği Yayını, İstanbul, 2008

Özsan, S.H. (2007): Genel Sağlık Sigortası Yasası'nda Değiştirilmesi Düşünülen Konularda Neden Dikkatli Olmalıyız? Hastane Dergisi, 49:124-125

Özsan, S.H. (2007): Genel Sağlık Sigortası Özel Sağlık Sigortacılığı İlişkisi. Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi, 2006-2007, 1: 42-47

Özsan, S.H. (2006): Genel Sağlık Sigortası Yasalaştı. Hastane Dergisi, 40: 100-101

Özsan, S.H. (2006): Genel Sağlık Sigortası. Birlik'ten Dergisi, 3:52-53, 2006

Özsan, S.H. (2006): Anayasa Mahkemesi Sonrası Genel Sağlık Sigortası. İşveren Dergisi 3:40-43, 2006

Özsan, S.H. (2005): Genel Sağlık Sigortası Süreci'nde Geline Son Nokta. İşveren Dergisi, 2:42-47, 2005

Özsan, S.H. (2005): Ülkemizde Genel Sağlık Sigortası Süreci. İşveren Dergisi 4/5:67-73, 2005

Özsan, S.H. (2003): Genel Sağlık Sigortası Sistemine Bir An Önce Geçilmeli, Türk Dış Hekimleri Birliği Dergisi, Aralık 2003, 78:56-57,

Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği, (2008): Sigorta Tutum ve Davranış Araştırması. Nielsen, İstanbul.

Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, (2012): Tamamlayıcı Özel Sağlık Sigortası Dünya Uygulamalarından Örnekler İncelenmesi ve Türkiye için Öneriler Raporu. Deloitte, İstanbul.

Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, (2012): Sigorta Tutum ve Davranış Araştırması. IDE Araştırma Tanıtım ve Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti, İstanbul.